

2.3. RÖNESANS TİYATROSUNDA DRAMATİK TÜRLER

Seçil VARAL¹

Giriş

Klasik düşüncenin sanat ve edebiyatta yeniden canlanmasıyla birlikte, İngiliz tiyatrosu dini ve ahlaki konuların merkezde olduğu Orta Çağ tiyatrosundan, bireyciliği ve hümanizmi temel alan Rönesans tiyatrosuna evrilir. Aristoteles (M.Ö. 384-322) ve Seneca (M.Ö. 4 - M.S. 65) başta olmak üzere ağırlıklı olarak antik dönem düşünürlerinin klasik yazınsal kurallarının etkisinde olan İngiliz Rönesans tiyatrosu, çeşitli konular ele alsa da çoğunlukla bireyin karmaşık dünyası, ikilemleri, arzularını ve özgür iradesiyle yaptığı seçimlere odaklanır. Öte yandan, Kraliçe I. Elizabeth (1558-1603) ve Kral I. James'in (1603-1625) tiyatroyu maddi olarak desteklemesiyle yaygınlaşan hamilik veya patronluk sistemi² akabinde Lord Chamberlain's Men (Lord Chamberlaine'in Adamları) ve King's Men (Kralın Adamları) gibi profesyonel tiyatro topluluklarının kurulması, William Shakespeare, Ben Jonson, Christopher Marlowe, Thomas Middleton, John Marston, John Webster gibi döneme damga vuran oyun yazarlarına kendilerini göstermek için olanak tanımıştır. 1576 yılında ilk tiyatro binası The Theatre'in kurulması, The Rose (1587), The Swan (1595), The Globe (1599) ve The Fortune (1600) gibi birçok tiyatro binasının inşasının³

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, svaral@kmu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-3776-769X

² İngilizce 'patronage system' olarak adlandırılan hamilik veya patronluk sistemi varlıklı ve güçlü soyluların tiyatrolara oyun sahnelemesi için gerekli maddi desteği sağlamalarına dayalı bir sistemdir. Karşılığında, oyun yazarları tiyatro metinlerinin başına bir önsöz yazarak cömertliğinden ve desteğinden dolayı kendilerine teşekkür ederek minnetini ifade eder. Başlarda gönüllülük esasına dayanan bu sistem, 1572 yılında çıkarılan ve tiyatro oyuncularının aristokrat bir patron veya iki sulh hâkimi tarafından yetkilendirilmelerini zorunlu kılan yasa ile farklı bir boyut kazanmıştır (Heckett 44).

³ 1570'li yıllardan tiyatroların kapandığı 1642 yılına kadar yirmi kadar yeni tiyatro binası açılmış olup, bu tiyatrolardan sadece altı veya yedi tanesi aynı anda hizmet sunmuştur (Womack 17).

Kaynaklar

- Bromley, Laura G. "Domestic Conduct in A Woman Killed with Kindness." *Studies in English Literature, 1500-1900*, 26.2 (1986): 259-76. *JSTOR*, Web. 20 Ekim 2023.
- Brockett, Oscar ve Robert Ball. *The Essential Theatre*, 8. Baskı. Belmont: Wadsworth/Thomson Learning, 2004. Basım.
- Cary, Elizabeth. *The Tragedy of Mariam: The Fair Queen of Jewry*. Gloucester: Dodo Press, 2008. Basım.
- Dekker, Thomas. *The Shoemaker's Holiday*. *Renaissance Drama: An Anthology of Plays and Entertainments*. Ed. Arthur F. Kinney. Oxford: Blackwell Publishing, 2012. 365-408. Basım.
- Hackett, Helen. *A Short History of English Renaissance Drama*. Londra-New York: I. B. Tauris, 2013. Basım.
- Heywood, Thomas. *A Woman Killed with Kindness*. *Renaissance Drama: An Anthology of Plays and Entertainments*. Ed. Arthur F. Kinney. Oxford: Blackwell Pub., 2012. 481-520. Basım.
- Jonson, Ben. *Every Man in His Humour*. *The Complete Plays of Ben Jonson*. Ed. G. A. Wilkes, C. H. Herdford ve ark. Oxford: Clarendon Press, 1981. 177-274. Basım.
- Kinney, F., Arthur, ed. "Introduction". *Renaissance Drama: An Anthology of Plays and Entertainments*. Oxford: Blackwell Pub., 2012. 1-13. Basım.
- Marucci, Franco. *History of English Literature: Medieval and Renaissance Literature to 1625*. Cilt. I. Oxford: Peter Lang, 2018. Basım.
- Ostovich, Helen. "Introduction". *Every Man out of his Humour*. Manchester ve New York: Manchester UP, 2001.1-95.
- Ribner, Irving. "The Idea of History in Marlowe's Tamburlaine." *ELH*, 20.4 (1953): 251-66. *JSTOR*, Web. 3 Kasım 2023.
- Şenlen, Sıla. Dramatic Representation Of The Battle Of Ankara and Bayezid I's Captivation By Tamerlane. *OTAM*, 21 (2007): 123-133. Basım.
- . "Part I: Verbal Violence as a Means of Constructing Authority through the Use of Rhetoric in Renaissance Dramatic Dialogue". *Words as Swords: Verbal Violence as a Construction of Authority in Renaissance and Contemporary English Drama*. Stuttgart: Ibidem Verlag, 2009. 7-93. Basım.
- Sidney, Philip. *An Apology for Poetry (or The Defense of Poesy)*. Ed. R.W. Maslen. Manchester: Manchester UP, 2002. Basım.
- Steggle, Matthew. "Jonson in the Elizabethan Period", *Ben Jonson in Context*, Ed. Julie Sanders, Cambridge: Cambridge UP, 2010. Basım.
- Urgan, Mina. *İngiliz Edebiyat Tarihi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2007. Basım.
- Womack, Peter. *English Renaissance Drama*. Oxford: Blackwell Publishing, 2006. Basım.